10.Sınıf TARİH 2.Dönem 1.Yazılı

Yazilidayim.net - Masalcidede.com

Soru 1 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): Osmanlı Devleti'nin Rumeli'de fethettiği bölgelere Anadolu'dan Türkmen nüfusunu yerleştirmesi (İskân Politikası) ile bu bölgelerdeki halkın dini inançlarına dokunmaması (İstimalet Politikası) arasındaki stratejik bağı açıklayınız. **Cevap:** İskân politikası ile fethedilen bölgelerin demografik yapısı Türkleştirilerek askeri güvenlik sağlanmış ve bölgenin savunulması kolaylaşmıştır. İstimalet (hoşgörü) politikası ise gayrimüslim halkın devlete olan bağlılığını artırmış, isyan ihtimallerini ortadan kaldırmıştır. Bu iki politika birbirini tamamlayarak fetihlerin sadece askeri değil, kalıcı birer yurt edinme süreci olmasını sağlamıştır.

Soru 2 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklarda uyguladığı "Tımar Sistemi"nin, devlet otoritesinin en uzak köylere kadar ulaşmasındaki rolünü tartışınız. **Cevap:** Tımar sistemi sayesinde devlet, merkezden maaş ödemeden taşrada sürekli hazır bir ordu (Cebelü) bulundurmuştur. Tımar sahipleri aynı zamanda bulundukları bölgenin asayişinden ve üretiminden sorumlu oldukları için, devletin otoritesi ve denetimi imparatorluğun en ücra köşelerine kadar kesintisiz bir şekilde ulaşmıştır.

Soru 3 (Osmanlı'nın Kalıcılık Politikaları): Ahilerin ve dervişlerin (Kolonizatör Türk Dervişleri), yeni fethedilen bölgelerdeki toplumsal kabulü hızlandırmadaki etkisini örneklerle açıklayınız. **Cevap:** Dervişler ve gaziler, fetihten önce veya hemen sonra bölgeye giderek zaviyeler kurmuş, halka sosyal ve dini hizmetler sunmuşlardır. Bu manevi öncüler, Türk kültürünü ve İslam ahlakını yaşayışlarıyla sergileyerek yerli halkın ön yargılarını kırmış ve Osmanlı idaresine geçişi psikolojik olarak kolaylaştırmışlardır.

Soru 4 (İlim ve İrfan Geleneği): Osmanlı Devleti'nin ilk medresesi olan İznik Orhaniyesi'nin açılması ve başına Davud-i Kayserî'nin getirilmesi, Osmanlı eğitim sisteminin niteliği hakkında bize ne anlatır? **Cevap:** Bu durum Osmanlı Devleti'nin kuruluş aşamasından itibaren bilime ve kurumsallaşmaya verdiği önemi gösterir. Davud-i Kayserî gibi dönemin büyük alimlerinin görevlendirilmesi, Osmanlı medreselerinin sadece dini eğitimle sınırlı kalmayıp felsefe ve mantık gibi aklî ilimlerde de yüksek bir standartla işe başladığını kanıtlar.

Soru 5 (İlim ve İrfan Geleneği): "Bursa, Edirne ve İstanbul" şehirlerinin Osmanlı ilim geleneğinin gelişimindeki rollerini, bu şehirlerde inşa edilen mimari ve eğitim yapıları üzerinden değerlendiriniz. **Cevap:** Bursa, devletin ilk büyük başkenti olarak medrese geleneğinin temelinin atıldığı yerdir. Edirne, fethin merkezi olarak ilmi kurumsallaştırmıştır. İstanbul ise Fatih Sultan Mehmet ile birlikte Sahn-ı Seman gibi devasa medreselerin merkezi olmuş; sanat, bilim ve siyasetin kalbi haline gelerek cihan devletinin entelektüel merkezi kimliğini kazanmıştır.

Soru 6 (İlim ve İrfan Geleneği): Akşemseddin ve Ali Kuşçu gibi şahsiyetlerin Osmanlı ilim dünyasına katkılarını; tıp, astronomi ve matematik alanlarını dikkate alarak açıklayınız. **Cevap:** Akşemseddin, tıp alanında mikroplardan bahseden çalışmalarıyla ön plana çıkmış, aynı zamanda Fatih'in manevi hocası olmuştur. Ali Kuşçu ise İstanbul'a gelerek matematik ve astronomi çalışmalarını zirveye taşımış, Ay'ın haritasını çıkarmış ve Osmanlı medreselerinde fen bilimlerinin kalitesini artırmıştır.

Soru 7 (İlim ve İrfan Geleneği): Osmanlı Devleti'nde ilim ve irfanın sadece medreselerde değil, "Tekke ve Zaviyelerde" de gelişmesinin toplumsal birliği sağlamadaki rolünü yorumlayınız. **Cevap:** Medreseler daha çok akademik ve hukuki eğitim verirken; tekke ve zaviyeler halkın manevi terbiyesi, edebiyat, musiki ve yardımlaşma gibi alanlarda aktif rol

oynamıştır. Bu yapılar, toplumun her kesimini kapsayan bir ortak değerler sistemi oluşturarak sosyal bütünleşmeyi sağlamıştır.

Soru 8 (Cihan Devleti Osmanlı): İstanbul'un fethinin (1453) ardından Osmanlı Devleti'nin "Cihan Devleti" vizyonuna sahip olmasında, İpek Yolu kontrolü ve İslam dünyasının liderliği (Hilafet) kavramlarını analiz ediniz. **Cevap:** İstanbul'un fethiyle Doğu Roma'nın mirasçısı konumuna gelen Osmanlı, İpek Yolu'nun kritik noktasını ele geçirerek ekonomik üstünlük sağlamıştır. Yavuz Sultan Selim döneminde Hilafetin alınmasıyla da bu güç dini bir liderlikle birleşmiş; Osmanlı sadece bir toprak devleti değil, tüm İslam dünyasına yön veren küresel bir aktör (Cihan Devleti) haline gelmiştir.